

Marek T. Chmielewski

""Andate oltre!" Temi di spiritualità giovanile", Juan E. Vecchi, red. Maurizio Spreafico, Leumann 2002 : [recenzja]

Seminare. Poszukiwania naukowe 19, 452-454

2003

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zacji wychowania. Inspiracją dla niego jest w tym względzie najpierw Chrystus Dobry Pasterz, a potem ks. Bosko (rozdział III). W konsekwencji wszystkie z rozwiązań proponowanych przez ks. Vecchi znajdują swą inspirację w systemie prewencyjnym ks. Bosko, aktualizowanym dla współczesnych potrzeb i wyzwań. Znajdziemy wśród nich teksty pism i wypowiedzi ks. Bosko, fragmenty dokumentów salezjańskich, relacje z działalności instytucji wychowawczych, świadectwa apostołatu pojedynczych salezjanów i całych wspólnot.

Vittorio Chiari kończy wywiad z ks. Vecchi epilogiem, który napawa nadzieją. Ksiądz Generał zaprasza salezjanów do pójścia pod prąd tendencjom lansowanym przez zwolenników nieskrępowanej globalizacji. „Nie, dla globalizacji, która jest źródłem niesprawiedliwości i podziałów. Tak, dla globalizacji, która poszukuje odpowiedzi na najbardziej intymne pytania dzieci, kobiet i młodzieży!”. Globalizacja sprawiła, że świat wszedł do naszego domu. Salezianie muszą sprawić, aby to, co najcenniejsze w ich domu – a każdy z nich jest drugim oratorium z Valdocco – stało się udziałem świata. Potrzebna jest globalizacja wychowania. Aby tak się stało, salezianie nie mogą tylko iść pod prąd, ale muszą swemu kroczeniu nadać bardzo konkretny wymiar. Książka Vittorio Chiari z pewnością skłoni wielu z nich do przemyśleń, doda odwagi i pomoże odnaleźć im się w kulturowym zagmatwaniu obecnej chwili.

ks. Marek T. Chmielewski SDB

Juan E. Vecchi, „*Andate oltre!*” *Temi di spiritualità giovanile*, red. Maurizio Spreafico, ElleDiCi, Leumann 2002, ss. 136.

Wychowanie do wiary nigdy nie było łatwe. Tak dzieje się także dzisiaj. Rodzice zalamują ręce, kiedy ich dzieci porzucają regularne praktyki religijne. Katecheci mają świadomość, że dzień bierzmowania jest prawdopodobnie tym momentem, w którym większość ich uczniów po raz ostatni przed długoletnią przerwą daje posłuch temu, co mówią. Większość duszpasterzy z doświadczenia wie, że może liczyć tylko na niewielką grupkę młodzieży, pragnącej pogłębić swoje doświadczenie wiary. Co z innymi? Czy poddać się rezygnacji? Po ludzku to chyba najwłaściwsze wyjście. W świetle wiary trudno na nie się godzić. Przecież Chrystus zbawił każdego człowieka, Jego Ewangelia jest wciąż aktualna, a chrzest hojnie udzielany w parafiach jest sakramentem, znakiem łaski, obecności Boga w życiu człowieka. To wszystko bardzo zobowiązuje. I z tej właśnie racji Kościół wciąż szuka dróg do ludzi młodych, stara się ich zrozumieć. Stąd pytanie: czy to, że nie ma ich w kościele znaczy od razu, że są niewierzący? A może sposób, w jaki proponujemy doświadczenie wiary jest mało przekonujący, niewłaściwy, nieadekwatny do ich możliwości?

Te i podobne pytania są od wielu lat bardzo żywo dyskutowane w środowisku salezjańskim. Dojrzałym świadectwem owoców tej właśnie dyskusji jest m.in. inna książka „*Andate oltre!*” *Temi di spiritualità giovanile (Przekraczajcie zwyczajność! Rozważania na temat duchowości młodzieżowej)*. Chociaż niewielka i skromna, okazuje się bardzo bogata w znaczące treści. Zawiera bowiem wypowiedzi ks. Juana Edmundo Vecchi (1931–2002) – nieżyjącego od kilkunastu miesięcy Generała salezjanów, ósmego następcy ks. Bosko – odnoszące się bezpośrednio do zagadnienia salezjańskiej duchowości młodzieżowej. Publikacja wydana przez salezjańskie wydawnictwo ElleDiCi z Turynu ukazała się staraniem

dwóch rzymskich dykasteriów salezjańskich: Narodowego Centrum Dzieł Salezjańskich (CNOS) i Narodowego Centrum Duszpasterstwa Młodzieży (CSPG). Wyboru i opracowania tekstów ks. Vecchi dokonał ks. Maurizio Spreafico, salezjanin, pracownik CNOS.

Książd Vecchi należy niewątpliwie do grona najwybitniejszych w Kościele znawców problematyki duszpasterstwa i wychowania młodzieży. Jego refleksja rozwinęła się zwłaszcza w czasie, kiedy pełnił obowiązki Radcy Generalnego Zgromadzenia Salezjańskiego do spraw duszpasterstwa młodzieży (1978–1990). W tym okresie Zgromadzenie kierowane przez Księdza Generała Egidio Viganò przeżywało delikatny okres odnowy posoborowej, której celem był powrót do źródeł charyzmatu salezjańskiego i jego ponowne odczytanie w kontekście współczesności. Na ks. Vecchi spoczęła odpowiedzialność za wypracowanie osadzonego w charyzmacie ks. Bosko, a jednocześnie odnowionego modelu duszpasterstwa i wychowania młodzieży. Powrót do osoby i doświadczenia ks. Bosko pozwolił m.in. na precyzyjne określenie zasadniczych linii duchowości proponowanej przez niego samego wychowankom oratorium. Jej początek sięga dzieciństwa ks. Bosko, który wyrósł w wierze prostych piemontckich chłopów. Kościół był dla niego domem i rodziną; wiara czymś najbardziej radosnym na świecie; grzech największym nieszczęściem człowieka, praca, codzienność i wyrzeczenie miejscem zdobywania nieba; sakramenty Eucharystii i Pojednania źródłem sił na drodze do doskonałości. Mały Janek był przekonany, że radością wiary trzeba się dzielić, dlatego stał się apostołem swoich rówieśników. To właśnie doświadczenie wiary dojrzały już ks. Bosko proponował swoim wychowankom. Udało mu się też uczynić z wielu z nich apostołów swoich rówieśników, a z czasem członków założonego przez siebie zgromadzenia.

Przed ks. Vecchi i kierowaną przez niego ekipą współpracowników stało zadanie przeniesienia doświadczenia duchowego ks. Bosko w czasy współczesne. Ich długoletnia refleksja doprowadziła najpierw do zaproponowania salezjanom działania według projektu duszpastersko-wychowawczego (1978). Następnie poprowadzono Zgromadzenie w kierunku odpowiedniej do czasów animacji duszpasterskiej każdej prowincji zakonnej i troski o salezjańskie grupy i ruchy młodzieżowe (1979), postawienia na duszpasterstwo powołaniowe (1981) oraz promocji Salezjańskiego Ruchu Młodzieżowego (MGS) (1985). Najdojrzalszym owocem tej wieloletniej pracy był dokument końcowy Kapituły Generalnej XXIII Zgromadzenia Salezjańskiego (KG 23) z 1990 r., która podjęła temat „Wychowania młodych do wiary”. To właśnie w nim, obok modelu duszpasterstwa salezjańskiego opartego na dynamice wspólnoty wychowawczo-duszpasterskiej, znalazły się doktryna i założenia salezjańskiej duchowości młodzieżowej. Zgromadzenie, stawiając na promocję wśród młodych duchowości codzienności, optymizmu i radości, przyjaźni z Chrystusem, świadomości Kościoła i odpowiedzialnej służby, wypowiedziało się oficjalnie co do sposobu przeniesienia w dzisiejsze czasy doświadczenia duchowego ks. Bosko.

W marcu 1990 r., podczas Kapituły Generalnej 23, ks. Vecchi został wybrany na stanowisko Przełożonego Generalnego Towarzystwa Salezjańskiego. I choć teraz musiał zająć się całością spraw Zgromadzenia, to problematyka duchowości młodzieżowej pozostała żywo obecna w jego wystąpieniach i dokumentach. To właśnie one znalazły się w zbiorze zebranych i opracowanych przez M. Spreafico. Redaktor odwołuje się zasadniczo do przemówień wygłoszonych przez Księdza Generała podczas Europejskiego Spotkania MGS „Confronto” z 1999 r., podczas Forum MGS w 2000 r., do przesłań Księdza Generała dla MGS z lat 2000–2002, do książek *Dire Dio ai Giovani* (1999); *I guardiani dei sogni con il dito sul mouse. Educatori nell'era informatica* (1999); *Spiritualità salesiana*.

Temi fondamentali (2001) oraz do listów okólnych ks. Vecchi publikowanych w *Atti del Consiglio Generale* z lat 1990–2002 i listów do czytelników drukowanych na pierwszych stronach *Bollettino Salesiano* w latach 1996–2001.

Redaktor wydania zaczyna prezentację „wykładu” ks. Vecchiego na temat salezjańskiej duchowości młodzieżowej od próby jej zdefiniowania (rozdział I). W wielkim skrócie można ją określić jako: przeżywanie w Duchu Świętym propozycji życia chrześcijańskiego, zaproponowanej przez ks. Bosko, tak aby każdego dnia stawać się coraz bardziej „dobrym chrześcijaninem i uczciwym obywatelem”. Następnie Redaktor wskazuje na proponowane przez ks. Vecchiego punkty odniesienia na drodze życia duchowego. Są wśród nich: Jezus Chrystus, Bóg Ojciec, Duch Święty, Maryja Matka Boża, ks. Bosko, święci i męczennicy Rodziny Salezjańskiej (II). Dalej przedstawia miejsca, w których młodzi ludzie przeżywają swoje doświadczenie duchowe: codzienność, zaangażowanie na rzecz wychowania, Kościół, historia (III). Z kolei przechodzi do prezentacji źródeł łaski, z których korzystanie jest niezbędne do prowadzenia życia duchowego. Wskazuje na: modlitwę, Słowo Boże, Eucharystię, Sakrament Pojednania (IV). Po czym zwraca uwagę czytelnika na rysy charakterystyczne salezjańskiej duchowości młodzieżowej. Jej styl zasadza się na wierze, nadziei, miłości, powściągliwości i umiarkowaniu, zaangażowaniu, odpowiedzialności i zapale misyjnym (V). Redaktor kończy swą prezentację, wskazując na wybór powołania i konkretne, zgodne z nim, zaangażowanie się w służbę innym, jako na pełnię świętości młodzieżowej (VI).

Z tekstów wybrzmiewa typowa dla ks. Vecchi wiara w młodzież i w jej możliwości. Czuje się, że do młodych przemawia nie tylko kapłan i doświadczony wychowawca, ale także ojciec i przyjaciel, który darzy szacunkiem swych słuchaczy i rozmówców. Czytelnik, który wybierze się tropem wypowiedzi ks. Vecchi, w miarę postępowania w lekturze, będzie nabierał przekonania, że także dzisiaj można zaproponować młodym wielką przygodę wiary i osiągnąć sukces w tym względzie. Można bowiem przejść z młodymi drogę od charakterystycznego dla nich zapatrzenia się w siebie, do spotkania z Chrystusem i do zaangażowania swych sił na rzecz Jego Królestwa, co w żaden sposób nie oznacza rezygnacji z ludzkich pragnień realizacji siebie i doświadczenia pełni życia. Wydaje się, że właśnie takiej podpowiedzi szuka dzisiaj wielu młodych, a także ich rodzice, wychowawcy, katecheci i duszpasterze.

ks. Marek T. Chmielewski SDB

ks. Stanisław Zięba, *Bóg w życiu wielkich kompozytorów*. Wydawnictwo Diecezji Pelplińskiej „Bernardinum”, Pelplin–Gdańsk 2001, ss. 196.

Z wielkim zainteresowaniem sięgnąłem do lektury publikacji autorstwa ks. Stanisława Zięby, która ukazała się nakładem Wydawnictwa Diecezji Pelplińskiej „Bernardinum” pod tytułem *Bóg w życiu wielkich kompozytorów*. Książka powstała – jak zaznacza Autor we wstępie – na kanwie cyklu audycji zatytułowanej *Bóg w życiu wielkich ludzi*, prezentowanych w Gdańskim Magazynie Katolickim Radia Gdańsk. Każdy człowiek, będąc z natury istotą religijną, w pewnym momencie swojego życia potrzebuje kontaktu z Bogiem. Wielcy kompozytorzy na przestrzeni dziejów nawiązywali w swojej twórczości do